

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ,
СРБИЈА, БАЛКАН И ВЕЛИКЕ СИЛЕ

THE FIRST WORLD WAR,
SERBIA, THE BALKANS AND GREAT POWERS

Институт за
стратегијска истраживања
Strategic Research Institute

Историјски институт
Institute of History

Institute of History
Collection of Works, vol. 30
Strategic Research Institute

**THE FIRST WORLD WAR,
SERBIA, THE BALKANS AND GREAT POWERS**

Editors

Srdjan Rudić
Institute of History
Miljan Milkić
Strategic Research Institute

Belgrade 2015

Историјски институт
Зборник радова, књ. 30
Институт за стратегијска истраживања

**ПРВИ СВЕТСКИ РАТ,
СРБИЈА, БАЛКАН И ВЕЛИКЕ СИЛЕ**

Уредници

Срђан Рудић

Историјски институт

Миљан Милкић

Институт за стратегијска истраживања

Београд 2015.

Издавање овог зборника финансијски су помогли
Министарство просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије
Министарство одбране Владе Републике Србије

This book has been published with the financial support of
The Ministry of Education, Science and Technological Development, Republic of Serbia
Ministry of Defence, Republic of Serbia

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

академик Михаило Војводић, дописни члан САНУ
доц. др Ервин А. Шмидл (Институт за стратегију и безбедносно политику, Национална академија одбране, Беч)
др Ефпраксија С. Пасхалиду (Директорат за војну историју КоВ, Атина)
др Андреј Л. Шемјакин (Институт за славистику Руске академије наука, Москва)
проф. др Тодор Петров (Национална академија одбране „Г.С. Раковски“, Софија)
проф. др Катрин Хорел (Национални центар за научна истраживања, Универзитет Париз 1)
проф. др Месут Ујар (Факултет хуманистичких и друштвених наука, Универзитет Нови Јужни Велс, Канбера)
проф. др Тецуја Сахара (Факултет за политичке науке и економију, Универзитет Меиђи, Токио)
др Радослав Распоповић (Историјски институт Црне Горе, Подгорица)
др Милан Терзић (Институту за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије)
др Срђан Рудић (Историјски институт Београд)
потпуковник др Миљан Милкић (Институту за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије)
др Дмитар Тасић (Центар за студије рата, Универзитет у Даблину)
мајор мр Далибор Денда (Институту за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије)
др Александра Вулетић (Историјски институт Београд)
др Радомир Поповић (Историјски институт Београд)

EDITORIAL BOARD

academician Mihailo Vojvodić (SASA)
Hofrat Univ. - Doz. Dr. Erwin A. Schmidl (Institute for Strategy and Security Policy, National Defence Academy, Vienna)
Dr. Efraxia S. Paschalidou (Hellenic Army General Staff/Army History Directorate, Athens)
Dr. Andrey L. Shemyakin (Institute of Slavic Studies RAS, Moscow)
Associate Professor Dr. Todor Petrov ("G.S.Rakovski" National Defence Academy, Sofia)
Prof. Dr. Catherine Horel (CNRS/SIRICE, Paris I University)
Associate Professor Mesut Uyar, Ph.D., PD. (HASS, University of New South Wales, Canberra)
Associate Professor Dr. Tetsuya Sahara (Faculty of Political Science and Economics, Meiji University, Tokio)
Dr. Radoslav Raspopović (Institute for History, Podgorica)
Dr. Milan Terzić (Strategic Research Institute, Belgrade)
Dr. Srđan Rudić (Institute of History Belgrade)
Lieutenant colonel Dr. Miljan Milković (Strategic Research Institute, Belgrade)
Dr. Dmitar Tasić (Centre for War Studies, University College Dublin)
Major mag. Dalibor Denda (Strategic Research Institute, Belgrade)
Dr. Aleksandra Vuletić (Institute of History Belgrade)
Dr. Radomir Popović (Institute of History Belgrade)

САДРЖАЈ

CONTENTS

- 13 **ПРЕДГОВОР**
FOREWORD

ИСТОРИОГРАФИЈА
HISTORIOGRAPHY

- 19 **Миле Бјелајац**
НЕПРЕКИНУТА ДИСКУСИЈА О БАЛКАНУ КАО УЗРОЧНИКУ
ПРВОГ СВЕТскоГ ПАТА
Mile Vjelajac
UNINTERRUPTED DISCUSSION OVER THE BALKANS AS CAUSE
OF THE FIRST WORLD WAR
- 37 **Јерг Ехтернкамп**
ПРИСЕЋАЊЕ НА ПРВИ СВЕТСКИ ПАТ. СЕЋАЊЕ, ИСТОРИЈА
И ПРЕДСТАВА ПРВОГ СВЕТскоГ ПАТА У ЗАПАДНОЈ НЕМАЧКОЈ
Jörg Echternkamp
BRINGING FIRST WORLD WAR TO MIND. COMMEMORATION, HISTORY,
AND REPRESENTATION OF WAR IN WEST GERMANY
- 55 **Татјана Милошевић**
ПРВИ СВЕТСКИ ПАТ НА СТРАНИЦАМА ВОЈНОИСТОРИЈскоГ ГЛАСНИКА
Tatjana Milošević
THE FIRST WORLD WAR ON PAGES OF THE MILITARY HISTORICAL REVIEW

ПАТ И ДИПЛОМАТИЈА
WAR AND DIPLOMACY

- 71 **Снежана А. Радоева**
БУГАРСКО-СРПСКИ ОДНОСИ
У ФОКУСУ ЕВРОПСКЕ ДИПЛОМАТИЈЕ (1913–1915)
Snezhana A. Radoeva
BULGARIAN-SERBIAN RELATIONS
IN THE FOCUS OF EUROPEAN DIPLOMACY (1913–1915)
- 87 **Биљана Стојић**
БАЛКАН У СПОЉНОЈ ПОЛИТИЦИ ФРАНЦУСКЕ У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ ВЕЛИКОГ ПАТА
Biljana Stojić
FRENCH POLICY IN THE BALKAN PENINSULA ON THE EVE OF THE GREAT WAR

- 109 **Cosmin Ioniță**
THE DIPLOMACY OF NEUTRALIZATION.
RUSSO-ROMANIAN RELATIONS IN JULY CRISIS 1914
Космин Јоница
ДИПЛОМАТИЈА НЕУТРАЛНОСТИ.
РУСКО-РУМУНСКИ ОДНОСИ У ВРЕМЕ ЈУЛСКЕ КРИЗЕ 1914. ГОДИНЕ
- 125 **Efpraxia S. PASCHALIDOU**
GREECE'S PROLONGING NEUTRALITY PERCEPTION
DURING WWI. STANCE TOWARDS SERBIA
Ефпраксија С. Пасхалиду
ГРЧКО ПРОДУЖЕЊЕ ПОЛИТИКЕ НЕУТРАЛНОСТИ
У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ. СТАВ ПРЕМА СРБИЈИ
- 137 **Tom SIMOENS**
BRAVE LITTLE BELGIUM. A NEUTRAL COUNTRY AMONG GREAT POWERS
Том Симоенс
ХРАБРА МАЛА БЕЛГИЈА. ЈЕДНА НЕУТРАЛНА ДРЖАВА ИЗМЕЂУ ВЕЛИКИХ СИЛА
-
- БАЛКАН У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ**
BALKANS IN THE FIRST WORLD WAR
- 155 **Гордана Јовић Кривокапић**
ЕВРОПСКИ КОРЕНИ ФРАНЦУСКОГ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПРОЈЕКТА
НА ПОЧЕТКУ 20. ВЕКА
Gordana Jović Krivokapić
EUROPEAN ORIGINS OF THE FRENCH YUGOSLAV PROJECT
AT THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY
- 167 **Алексеј Тимофејев**
РУСКО-СРПСКА ВОЈНА САРАДЊА ПОЧЕТКОМ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА
Aleksej Timofejev
RUSSIAN-SERBIAN MILITARY COLLABORATION AT THE BEGINNING
OF WORLD WAR I
- 181 **Nadine AKHUND**
THE CARNEGIE ENDOWMENT FOR INTERNATIONAL PEACE IN THE GREAT WAR:
PERCEPTIONS AND IMPACT OF THE BALKANS
Надин Акунд
КАРНЕГИЈЕВА ФОНДАЦИЈА ЗА МИР У СВЕТУ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ:
ПЕРЦЕПЦИЈЕ И УТИЦАЈ НА БАЛКАН
- 197 **Андреј Л. Шемјакин**
СА КРФА У РУСИЈУ: НИКОЛА ПАШИЋ У ПЕТРОГРАДУ И МОСКВИ 1916. ГОДИНЕ
Andrey L. Shemyakin
FROM ISLAND OF CORFU TO RUSSIA: NIKOLA PAŠIĆ IN ST. PETERSBURG
AND MOSCOW IN 1916

207 **Alexandre SHELDON-DUPLAIX**
THE FRENCH NAVY AND THE BALKAN THEATRE (1914–1918)
Александар Шелдон Дуплекс
ФРАНЦУСКА МОРНАРИЦА И БАЛКАНСКО РАТИШТЕ (1914–1918)

225 **Тодор Петров**
БУГАРСКА ОДБРАНА ДОЈРАНА (1916–1918)
Todor Petrov
BULGARIAN DEFENCE OF DOIRAN (1916–1918)

СРПСКА ВОЈСКА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ
SERBIAN ARMY IN THE FIRST WORLD WAR

237 **Василиј Б. Каширин**
БОРБЕНА ВРЕДНОСТ СРПСКЕ ВОЈСКЕ НА ПОЧЕТКУ ПРВОГ СВЕТскоГ
РАТА ПРЕМА ОЦЕНАМА РУСКИХ ВОЈНИХ СТРУЧЊАКА
Vasily B. Kashirin
COMBAT EFFECTIVENESS OF THE SERBIAN ARMY ON THE EVE OF
WORLD WAR ONE: ASSESSMENTS OF RUSSIAN GENERAL STAFF EXPERTS

255 **Саша Т. Бакрач, Стеван Радојчић, Дејан Ђорђевић**
ГЕОГРАФСКО ОДЕЉЕЊЕ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ
Saša T. Bakrač, Stevan Radojčić, Dejan Đorđević
GEOGRAPHIC DEPARTMENT IN THE FIRST WORLD WAR

269 **Далибор Денда**
СРПСКИ РАТНИ ЗАРОБЉЕНИЦИ У ВЕЛИКОМ РАТУ
Dalibor Denda
SERBIAN POWs IN THE GREAT WAR

291 **Милић Ј. Милићевић**
СТАРЕШИНСКИ КАДАР ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
У БИЦИ НА ЧЕВРТНИЈИ (ЛЕГЕТУ) СЕПТЕМБРА 1914. ГОДИНЕ
Milić J. Milićević
SERBIAN ARMY COMMANDING OFFICERS
DURING THE ČEVRTNIJA (LEGET) BATTLE IN SEPTEMBER 1914

303 **Данило Шаренац**
ВОЈНО СУДСТВО И СРПСКИ ОФИЦИРИ НА СОЛУНСКОМ ФРОНТУ
Danilo Šarenac
MILITARY JUSTICE AND SERBIAN OFFICERS AT THE SALONIKA FRONT

315 **Јарослав В. Вишњаков**
СРПСКО-ХРВАТСКИ ОДНОСИ У СРПСКОМ ДОБРОВОЉАЧКОМ КОРПУСУ
У РУСИЈИ 1916. ГОДИНЕ
Yaroslav V. Vishnyakov
SERBO-CROAT RELATIONS IN SERBIAN VOLUNTARY CORPS IN RUSSIA IN 1916

- 331 **Barbara АНАММЕР**
PROPAGANDA IN THE FIRST WORLD WAR
Барбара Ахамер
ПРОПАГАНДА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ
- 343 **Тамара Шер**
ОПШТЕ И ПОСЕБНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ХАБСБУРШКИХ ОКУПАЦИОНИХ РЕЖИМА
ТОКОМ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА (СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА СРБИЈУ)
Tamara Scheer
COMMON FEATURES AND PARTICULARITIES OF HABSBUURG OCCUPATION
REGIMES DURING WORLD WAR ONE (WITH SPECIAL REFERENCE TO SERBIA)
- 363 **Божица Младеновић**
ПРИВРЕДНЕ ПРИЛИКЕ У ВОЈНО-ГЕНЕРАЛНОМ ГУВЕРНМАНУ СРБИЈА
(1916–1918)
Božica Mladenović
ECONOMIC CONDITIONS IN THE MILITARY-GENERAL GOVERNMENT
OF SERBIA (1916–1918)
- 375 **Ана Столић**
„СА РОДОЉУБЉЕМ СРПСКИХ ЖЕНА ИМАЋЕ СВЕТ ЈОШ ДА РАЧУНА“.
ПАТРИОТИЗАМ СРПКИЊА И НЕКИ АСПЕКТИ КРЕИРАЊА НОРМАТИВНОГ
ПАТРИОТСКОГ ОКВИРА ПРЕД ПОЧЕТАК ВЕЛИКОГ РАТА
Ana Stolić
THE WORLD WILL HAVE TO COUNT ON THE PATRIOTISM OF SERBIAN WOMEN'.
PATRIOTISM OF SERBIAN WOMEN AND SOME ASPECTS OF CREATION OF
NORMATIVE PATRIOTIC FRAMEWORK ON THE EVE OF THE GREAT WAR
- 387 **Биљана Вучетић**
АМЕРИЧКО ЈАВНО МЊЕЊЕ О СРБИЈИ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ
Biljana Vučetić
AMERICAN PUBLIC OPINION ON SERBIA DURING WWI
- 401 **Tetsuya SAHARA**
THE MACEDONIAN ORIGIN OF “BLACK HAND”
Тецуја Сахара
МАКЕДОНСКИ КОРЕНИ ‘ЦРНЕ РУКЕ’
- 427 **Милан Гулић**
ДАЛМАЦИЈА У ОСВИТ ВЕЛИКОГ РАТА
Milan Gulić
DALMATIA ON THE DAWN OF GREAT WAR

СЕЋАЊА
MEMORIES

- 455 **Софија Божић**
ПРВИ СВЕТСКИ РАТ У СЕЋАЊИМА ДР МИЛАНА ПЕЦИЋА И
ДР МИЛУТИНА ВЕЛИМИРОВИЋА (1914–1915) –
ОСВРТ НА ДВЕ НЕОБЈАВЉЕНЕ АУТОБИОГРАФИЈЕ
Sofija Božić
THE FIRST WORLD WAR IN THE MEMORIES OF DR. MILAN PEČIĆ AND
DR. MILUTIN VELIMIROVIĆ (1914–1915) –
A REVIEW OF TWO UNPUBLISHED AUTOBIOGRAPHIES
- 471 **Момчило Исић**
МИЛОШ МОСКОВЉЕВИЋ О ПОЧЕТКУ ВОЈНИХ ОПЕРАЦИЈА
СРПСКЕ ВОЈСКЕ НА СОЛУНСКОМ ФРОНТУ
Momčilo Isić
MILOŠ MOSKOVLJEVIĆ ON THE BEGINNING OF OPERATIONS
OF THE SERBIAN ARMY AT THE THESSALONIKI FRONT
- 485 **Милан Мицић**
ИСТОРИЈСКО ПАМЋЕЊЕ ПОТОМАКА СРПСКИХ ДОБРОВОЉАЦА ИЗ САД
НА ДОГАЂАЈЕ ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА
Milan Micić
HISTORICAL MEMORIES OF DESCENDANTS OF SERBIAN VOLUNTEER
SOLDIERS FROM UNITED STATES ABOUT EVENTS IN WORLD WAR I
- 507 **Ненад Л. Лајбеншпергер**
СПОМЕНИК И КОСТУРНИЦА НА ГУЧЕВУ – ДЕО ИСТОРИЈАТА
Nenad L. Lajbenšperger
MEMORIAL OSSUARY AT GUČEVO – PART OF ITS HISTORY

НАКОН РАТА
AFTER THE WAR

- 517 **Милован Писари**
РАД МЕЂУСАВЕЗНИЧКЕ КОМИСИЈЕ ЗА ИСПИТИВАЊЕ БУГАРСКИХ ЗЛОЧИНА
У СРБИЈИ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ
Milovan Pisarri
WORK OF THE INTER-ALLIED COMMISSION FOR THE INVESTIGATION
OF BULGARIAN WAR CRIMES IN SERBIA DURING WWI
- 531 **Арпад HОРNYAK**
EFFORTS OF THE HUNGARIAN GOVERNMENT TO ESTABLISH
INDEPENDENCE AND PRESERVE INTEGRITY OF HUNGARY IN THE LAST
MONTHS OF 1918 – THE BELGRADE MILITARY CONVENTION
Арпад Хорњак
НАПОРИ МАЂАРСКЕ ВЛАДЕ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ НЕЗАВИСНОСТИ И
ОЧУВАЊЕ ИНТЕГРИТЕТА МАЂАРСКЕ ПОСЛЕДЊИХ МЕСЕЦИ 1918.
ГОДИНЕ – БЕОГРАДСКА ВОЈНА КОНВЕНЦИЈА

ПРЕДГОВОР

Наставак вишегодишње сарадње Института за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије и Историјског института из Београда, резултирао је објављивањем међународног тематског зборника радова *Први светски рат, Србија, Балкан и велике силе*. У години обележавања јубилеја почетка Првог светског рата, ова два института организовала су међународну научну конференцију под истим називом која је одржана у Дому Војске Србије у Београду 24. и 25. септембра 2014. године. Основу зборника чине саопштења са овог скупа. Потреба за све обухватнијим истраживањима која би указала на нове чињенице и представљала покушај проширивања досадашњих сазнања о Великом рату, довела је до укључивања нових истраживачких тема и објављивања овог зборника. У зборнику *Први светски рат, Србија, Балкан и велике силе* објављена су 33 чланка историчара из Србије, Немачке, Бугарске, Румуније, Грчке, Белгије, Француске, Русије, Аустрије, Јапана и Мађарске. Чланци су подељени у седам тематских целина (*Историографија, Рат и дипломатија, Балкан у Првом светском рату, Српска војска у Првом светском рату, Друштво, Сећања, Након рата*). Груписањем чланака у овим целинама настојали смо да истраживачки покријемо најзначајније теме које се односе на Први светски рат на Балкану, као и учешће великих сила у овом до тада највећем светском сукобу. У првој тематској целини објављени су радови у којима су анализирани научне полемике о ратној кривици и разлозима за избијање рата, анализиран је утицај који је рат имао на политику, науку и културу у Западној Немачкој, као и писање научног часописа *Војноисторијски гласник* о Првом светском рату. Научна анализа билатералних односа током криза које су довеле до избијања рата, дипломатских активности које су спровођене у циљу очувања неутралности и место малих држава у дипломатији великих европских сила, чине садржај радова објављених у делу зборника *Рат и дипломатија*. Политички, војни, географски и дипломатски значај који су балканске државе имале пред почетак рата, током његовог трајања, као и након рата, анализиран је у поглављу *Балкан у Првом светском рату*. Део зборника под насловом *Српска војска у Првом светском рату* резервисан је за теме у којима је указано на нове чињенице о српској војсци током Првог светског рата (мишљење руских војних стручњака о српској војсци, делатност Географског одељења српског Генералштаба у Првом светском рату, српски ратни заробљеници, српски старешински кадар, командовање српском војском у рату 1914. године, рад српског војног судства на Солунском фронту и српско-хрватски односи у Добровољачком корпусу у Русији). У оквиру поглавља *Друштво* обрађена је пропаганда, карактеристике аустроугарских окупационих система, привреда у окупираној Србији, утицај Великог рата на родне улоге и конструкције родних режима, ставови америчког јавног мњења

о Србији, организација *Црна рука*, и ситуација на простору аустроугарске провинције Краљевине Далмације. Значај мемоарске литературе, споменичког наслеђа и народног сећања о Првом светском рату анализиран је у делу зборника под називом *Сећања*. Два значајна питања која су била актуелна након Првог светског рата обрађена су у последњем делу зборника *Након рата* (рад Међусавезничке комисије за испитивање бугарских злочина у Србији у Првом светском рату и напори мађарске владе за успостављање независности и очување интегритета).

Међународни тематски зборника радова *Први светски рат, Србија, Балкан и велике силе*, који Историјски институт из Београда и Институт за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије представљају научној и широј јавности, треба да покаже да једино научно заснованим отварањем спорних питања могу да се превазиђу поједностављења и политичке употребе ових питања у дневнополитичке сврхе. Расправе које се одвијају у научним оквирима представљају најбољи пут да се сложена питања у вези са Великим ратом поставе тамо где је њихово место и улога. Интерес историчара да у академским оквирима проучавају теме које су део овог зборника, доприноси и релаксацији најчешће оптерећујућег историјског наслеђа, а све у циљу стабилизације Балкана и постављања заједничких интереса и вредности, као и боље сарадње у области безбедности.

потпуковник др Миљан Милкић

FOREWORD

The continuation of long-lasting cooperation between the Strategic Research Institute of the Ministry of Defence of the Republic of Serbia and the Institute of History from Belgrade resulted in the publication of the international thematic collection of papers: *The First World War, Serbia, the Balkans and Great Powers*. In the jubilee year marking the start of the First World War, the two institutes organised the international scientific conference under the same title, which was held in the Central Military Club in Belgrade on 24 and 25 September 2014. Papers presented at the conference represent the basis of this publication. The need for more comprehensive researches that would point to new facts and attempt to broaden knowledge about the Great War brought about the publication of this collection, which contains 33 papers of historians from Serbia, Germany, Bulgaria, Romania, Greece, Belgium, France, Russia, Austria, Japan and Hungary. The papers are divided into seven thematic units (*Historiography, War and Diplomacy, Balkans in the First World War, Serbian Army in the First World War, Society, Memories, After the War*). By grouping the papers, we aimed to cover the most important topics relating to the First World War in the Balkans and to shed light on participation of the great powers in the biggest war conflict up to then. The first thematic unit contains papers analysing scientific discussions on the war guilt and causes of the war, including the impact of the war on politics, science and culture in Western Germany, and writings of the scientific journal *Military Historical Gazette* about the Great War. The section *War and Diplomacy* explores bilateral relations during the crises that led to the outbreak of the war, diplomatic activities carried out to preserve neutrality, and the place of small states in the diplomacy of great European powers. The political, military, geographical and diplomatic importance of the Balkan states on the eve of the war, during and after the war, is presented in the chapter *Balkans in the First World War*. The section *Serbian Army in the First World War* sheds new light on the Serbian army in the war (opinions of Russian military experts on the Serbian army, activity of the Geographic Department of the Serbian General Staff in the First World War, Serbian war prisoners, Serbian commanding officers, command of the Serbian army in 1914, activity of the Serbian military judiciary at the Salonika front and Serbian-Croatian relations in the volunteer corps in Russia). The section *Society* analyses the propaganda, characteristics of Austro-Hungarian occupation systems, the economy in occupied Serbia, impact of the Great War on gender roles and constructions of gender regimes, attitudes of the American public opinion towards Serbia, the Black Hand organisation, and situation in the area of the Austro-Hungarian province of the Kingdom of Dalmatia. The importance of memoirs

literature, cultural monuments and national remembrance of the First World War is covered by the chapter *Memories*. Two important questions, topical after the war, are examined in the last section – *After the War* (work of the Inter-Allied Commission for the investigation of Bulgarian crimes in Serbia during the Great War and efforts of the Hungarian government to establish independence and preserve integrity).

The international thematic collection of papers *The First World War, Serbia, the Balkans and Great Powers*, presented by the Institute of History from Belgrade and the Strategic Research Institute of the Ministry of Defence of the Republic of Serbia to the professional and wider public, should show that the simplification and political exploitation of these issues for daily political purposes can be overcome only by tackling the disputable questions in a scientific way. Discussions held within academic circles are the best way to assign the right place and role to the complex issues relating to the Great War. Historians' interest in exploring topics contained in this publication within the academic framework also helps relieve the most often burdening historical heritage, with the aim of stabilisation of the Balkans, defining joint interests and values, and ensuring better cooperation in the field of security.

Lt Col Dr Miljan Milkić

СПИСАК АУТОРА

List of Authors

др Миле Бјелајац (Институт за новију историју Србије)
Dr. Mile Bjelajac (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)

др Јерг Ехтернкамп (Центар за војну историју и друштвене науке Бундесвера, Потсдам)
Dr. Jörg Echternkamp (ZMSBw, Potsdam)

мр Татјана Милошевић (Институт за стратегијска истраживања, Београд)
mag. Tatjana Milošević (Strategic Research Institute, Belgrade)

др Снежана А. Радоева (Национална академија одбране „Г.С. Раковски“, Софија)
Dr. Snezhana A. Radoeva (“G.S.Rakovski” National Defence Academy, Sofia)

др Биљана Стојић (Историјски институт Београд)
Dr. Biljana Stojić (Institute of History Belgrade)

Космин Јоница, МА (Факултет за историју, Универзитет у Букурешту)
Cosmin Ioniță, MA (Faculty of History, University of Bucharest)

др Ефпраксија С. Пасхалиду (Директорат за војну историју КоВ, Атина)
Dr. Efpraxia S. Paschalidou (Hellenic Army General Staff/Army History Directorate, Athens)

Том Симоенс, МА (Краљевска војна академија, Брисел)
Tom Simoens, MA (Royal Military Academy, Brussels)

др Гордана Јовић Кривокапић (Институт за новију историју Србије)
Dr. Gordana Jović Krivokapić (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)

доц. др Алексеј Тимофејев (Филозофски факултет, Универзитет у Београду)
Assistant Professor Dr. Aleksej Timofejev (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)

др Надин Акунд (IRICE, Париз)
Dr. Nadine Akhund (IRICE, Paris)

др Андреј Л. Шемјакин (Институт за славистику Руске академије наука, Москва)
Dr. Andrey L. Shemyakin (Institute of Slavic Studies RAS, Moscow)

др Александер Шелдон Дуплекс (Служба за историјске студије одбране, Венсан)
Dr. Alexandre Sheldon-Duplaix (Defence Historical Service, Vincennes)

проф. др Тодор Петров (Национална академија одбране „Г.С. Раковски“, Софија)
Associate Professor Dr. Todor Petrov (“G.S.Rakovski” National Defence Academy, Sofia)

др Василиј Б. Каширин (Руски институт за стратешка истраживања, Москва)
Dr. Vasilij B. Kashirin (Russian Institute for Strategic Studies, Moscow)

потпуковник др Саша Т. Бакрач (Географски институт Министарства одбране)
Lieutenant colonel Dr. Saša T. Bakrač (Military Geographical Institute, Belgrade)

пуковник др Стеван Радојчић (Географски институт Министарства одбране)
Colonel Dr. Stevan Radojčić (Military Geographical Institute, Belgrade)

потпуковник сци Дејан Ђорђевић (Географски институт Министарства одбране)
Lieutenant colonel Dejan Đorđević (Military Geographical Institute, Belgrade)

мајор мр Далибор Денда (Институт за стратегијска истраживања, Београд)
Major mag. Dalibor Denda (Strategic Research Institute, Belgrade)

др Милић Ј. Милићевић (Историјски институт Београд)
Dr. Milić J. Milićević (Institute of History Belgrade)

др Данило Шаренац (Институт за савремену историју, Београд)
Dr. Danilo Šarenac (Institute for Contemporary History, Belgrade)

проф. др Јарослав В. Вишњаков (Институт за међународне односе /Универзитет/,
Министарство спољних послова, Москва)
Associate Professor Dr. Yaroslav V. Vishnyakov (Moscow State Institute of International
Relations /University/ Ministry of Foreign Affairs of Russia)

Барбара Ахамер, МА, Беч
Barbara Ahamer, MA, Vienna

др Тамара Шер (Институт за историју друштвених наука Лудвиг Болцман, Беч)
Dr. Tamara Scheer (Ludwig Boltzmann-Institute for Social Science History, Vienna)

проф. др Божица Младеновић (Филозофски факултет, Универзитет у Нишу)
Prof. Dr. Božica Mladenović (Faculty of Philosophy, University of Niš)

др Ана Столић (Историјски институт Београд)
Dr. Ana Stolić (Institute of History Belgrade)

др Биљана Вучетић (Историјски институт Београд)
Dr. Biljana Vučetić (Institute of History Belgrade)

проф. др Тецуја Сахара (Факултет за политичке науке и економију, Универзитет
Меиђи, Токио)
Associate Professor Dr. Tetsuya Sahara (Faculty of Political Science and Economics,
Meiji University, Tokio)

др Милан Гулић (Институт за савремену историју, Београд)
Dr. Milan Gulić (Institute for Contemporary History, Belgrade)

др Софија Божић (Институт за новију историју Србије)
Dr. Sofija Božić (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)

др Момчило Исић (Институт за новију историју Србије)
Dr. Momčilo Isić (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)

др Милан Мицић (Влада Војводине, Нови Сад)
Dr. Milan Micić (Government of Vojvodina, Novi Sad)

Ненад Л. Лајбеншпергер, МА (Републички завод за заштиту споменика културе –
Београд)
Nenad L. Lajbenšperger, MA (Institute for the Protection of Cultural Monuments of
Serbia - Belgrade)

др Милован Писари, Београд
Dr. Milovan Pisarri, Belgrade

проф. др Арпад Хорњак (Универзитет у Печују, Одељење за савремену историју)
Associate Professor Dr. Arpad Hornyak (University of Pécs, Department of Contemporary
History)

РЕЦЕНЗЕНТИ

академик Драгољуб Живојиновић (САНУ)
академик Михаило Војводић (САНУ)
потпуковник др Миљан Милкић (Институт за стратегијска истраживања, Београд)
мајор мр Далибор Денда (Институт за стратегијска истраживања, Београд)
др Милан Терзић (Институт за стратегијска истраживања, Београд)
др Димитар Тасић (Центар за студије рата, Универзитет у Даблину)
др Милић Ј. Милићевић (Историјски институт Београд)
др Софија Божић (Институт за новију историју Србије, Београд)
проф. др Александар Раствоић (Филозофски факултет, Универзитет у Нишу)
проф. др Божица Младеновић (Филозофски факултет, Универзитет у Нишу)
доц. др Алексеј Тимофејев (Филозофски факултет, Универзитет у Београду)
проф. др Љубинка Трговчевић (Факултет политичких наука, Универзитет у Београду)
доц. др Милош Ковић (Филозофски факултет, Универзитет у Београду)
др Миле Бјелајац (Институт за новију историју Србије)
др Милан Мицић (Влада Војводине, Нови Сад)
проф. др Мира Радојевић (Филозофски факултет, Универзитет у Београду)
др Олга Манојловић Пинтар (Институт за новију историју Србије)

REVIEWERS

academician Dragoljub Živojinović (SASA)
academician Mihailo Vojvodić (SASA)
Lieutenant colonel Dr. Miljan Milkić (Strategic Research Institute, Belgrade)
Major mag. Dalibor Denda (Strategic Research Institute, Belgrade)
Dr. Milan Terzić (Strategic Research Institute, Belgrade)
Dr. D Mitar Tasić (Centre for War Studies, University College Dublin)
Dr. Milić J. Milićević (Institute of History Belgrade)
Dr. Sofija Božić (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)
Associate Professor Dr. Aleksandar Rastović (Faculty of Philosophy, University of Niš)
Prof. Dr. Božica Mladenović (Faculty of Philosophy, University of Niš)
Assistant Professor Dr. Aleksej Timofejev (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)
Prof. Dr. Ljubinka Trgovčević (Faculty of Political Sciences, University of Belgrade)
Assistant Professor Dr. Miloš Ković (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)
Dr. Mile Bjelajac (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)
Dr. Milan Micić (Government of Vojvodina, Novi Sad)
Associate Professor Dr. Mira Radojević (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)
Dr. Olga Manojlović Pintar (Institute for Recent History of Serbia, Belgrade)

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ, СРБИЈА, БАЛКАН И ВЕЛИКЕ СИЛЕ

Издавачи:

Историјски институт (*e-mail: istorinst@iib.ac.rs*)

Институт за стратегијска истраживања, Министарство одбране (*e-mail: isi@mod.gov.rs*)

За издаваче:

др Срђан Рудић, *директор Историјског института*

др Јованка Шарановић, *директорка Института за стратегијска истраживања*

Секретар Редакције

Снежана Ристић

Лектура текстова на српском језику

Милица Симић

Лектура текстова на енглеском језику

Татјана Ћосовић

Превод „Предговора“ на енглески језик

Татјана Ћосовић

Коректура

Славица Мереник

Компјутерска припрема за штампу

Слободан Симић

Штампа

ЈП Службени гласник, Београд

Тираж

500 примерака

ISBN 978-86-7743-111-2

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

94(100)"1914/1918"(082)

316.75(497.11)(082)

355.48(497.11)"1914/1918"(082)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Први светски рат, Србија, Балкан и велике силе" (2014 ; Beograd)
Први светски рат, Србија, Балкан и велике силе / уредници Срђан Рудић, Миљан Милкић. -
Београд : Историјски институт : Институт за стратегијска истраживања, 2015 (Београд : Гласник). -
549 стр. : илустр. ; 24 см. - (Зборник радова / [Историјски институт] ; књ. 30)

На спор. насл. стр.: First World War, Serbia, the Balkans and Great Powers. - Текстови на срп. и енгл.
језику. - Тираж 500. - Стр. 13-16: Предговор / Миљан Милкић. - Списак аутора: стр. [551-553]. -
Напомене и библиографске референце уз текст. - Summaries, Резимеи.

ISBN 978-86-7743-111-2 (ИИ)

1. Stv. nasl. na urog. nasl. str.

а) Први светски рат 1914-1918 - Зборници б) Култура сећања - Србија - Зборници с) Србија - Војна историја - 1914-1918 - Зборници

COBISS.SR-ID 218979852